

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ, МІСЦЕВОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ
ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА.

Видається з 1933 р. № 28 (1521). 23 ВЕРЕСНЯ 1983 РОКУ. Виходить щотижня. Ціна 2 коп.

ПРОДОВОЛЬЧУ ПРОГРАМУ — ВИКОНАЄМО!

НЕВТОМНІ МЕХМАТИВЦІ

Тільки-но зійшло сонце, на далекі поля виїжджають машини з молоддю. То їдуть збирати помідори на поливних землях юнаки і дівчата мехмату.

Секретаря парторганізації Одеської овочевої дослідної станції (с. Йосипівка, Овідіопольський район) Ларису Лук'янівну Непомнящу переймаю біля управління на ходу — вже сіла в свій газик, поспішає в справах. Та мені вдається порозмовляти з нею кілька хвилин, почути думку про студентів мехмату.

— Без будь-якого перебільшення можу стверджувати, що 220 хлопців і дівчат з Одеського університету працюють у нас «відмінно». Врожай томатів цього разу хоч і менший, ніж в минулих роках, але по-своєму значний — до 4 тисяч тонн. Тут впоратись власними силами б ніколи не змогли. А вже сьогодні здали державі понад півтори тисячі тонн. З перших же днів студенти, як і в попередні роки, зарекомендували себе якнайкраще.

На великому стенді якраз свіжа «Блискавка». Цифри, цифри, цифри — звіти про зроблене за минулі дні. Сьомого вересня, наприклад, здали державі 103 т 400 кг, 8-го — 110. 200, 9-го — 114. 600, 15-го — 118. 500... Темпи неухильно зростають. Але ж чому 11-го збрали всього 57. 250, а 14-го — 69. 770? Розібратись допомагають мені командир загону Геннадій Сергійович Білозеров (ст. викладач кафедри алгебри і теорії чисел) та комісар Сергій Васильович Фе-

доровський (ст. викладач тієї ж кафедри), які підійшли до стенду.

— А справа в тому, — пояснює Геннадій Сергійович, — що 11-е — неділя. В неділю студенти працюють до півдня.

— Зате 15-го, відчувається, працювали кожен за двох!

— Аякже: кожен працює на совість, для цього сюди й приїхали. Крім того, двічі на тиждень організуємо увечері активний відпочинок з дискотекою і танцями, але влаштуємо з однією умовою: якщо загін за день видасть не менше 110 т помідорів. Вчора до нас приїжджали декан М. Я. Тихоненко та університетська агіткультбригада. Піднімали прапор. Микола Якович вручив грамоти найкращим передовикам, п'ятій бригаді — вимпел, відбувся чудовий концерт.

— А як щодо порушників трудової дисципліни — «редісок», як ви їх називаєте?

— Вони не порушники в повному розумінні цього слова, а, будучи з міста, довгенько адаптуються до фізичної роботи на полі. Їм таки важко, але з часом не тільки виконують, а й перевищують свої норми.

— Значить, вчора, згідно з вашим «Інформативним листком», перше місце завоювала п'ята бригада. Вона завжди перша?

— Іноді це місце вона порівну ділить з першою бригадою, теж досить сильною. Позавчора перша дала 20. 300, п'ята — 26. 050, а вчора відповідно: 23. 550, а вона ж кількісно менша

за них.

...На полі помідорні жнива вже розгорнулись на повну силу. Це особливо відчувається і в п'ятій бригаді, якою керує Н. О. Смірнова (асистент кафедри оптиміального управління), і в першій — в бригаді П. В. Керекеша (доцента кафедри вищої математики), і в інших трьох. Крокуєш вздовж великих овочевих плантацій, де виблискують розсипами вирощені руками сільських трудівників тонни помідорів, і чуєш дзвінки голоси дівчат: «Ніно Олександрівно! Запиши це два відра... Ще три... Ще одне!» Найчастіше тут лунають голоси Іри Мунько, що йде попереду всіх дівчат, Валі Станкової, Ніни Дятел, Люди Триколич, Дори Кара, чий імена не сходять з місцевої Дошки пошани; в першій бригаді ударно працюють Л. Яновська, О. Дубчак, Н. Маковійчук, Т. Кутасевич — як правило, ці дівчата виробляють до 1200 кг на день, що являється подвійною нормою — за новим договором з рекордною оплатою. Хочеться ще назвати студенток Н. Березюк, Л. Мельничук, О. Ступень — із другої бригади і багатьох багатьох таких, як вони, ударників (в тому числі й хлопців, котрі скрізь чудово працюють вантажниками), але список цей виявився б занадто довгим.

По осінньому полю пливе невтомне комсомолля мехмату — ударний десант, котрий прийшов сюди зібрати швидко і без втрат все, що вироблено, зберегти кожний кілограм овочу.

А. НЕРОДЕНКО.

ДОШКА ПОШАНИ

Рішенням парткому, ректорату, комітету комсомолу Одеського ордена Трудового Червоного Прапора державного університету імені І. І. Мечникова на Дошку пошани заносяться:

Студенти III курсу хіміаку Марія Подволячна, Олена Пономарьова, Тетяна Курманевич, Віктор Ромиш, Оксана Яцко, Алла Кудінова, які систематично перевищують норми на збиранні томатів в радгоспі імені Кірова Ізмайльського району (керівники А. М. Захарія та В. І. Олещук).

Студентка II курсу хіміаку Наталка Оголоок, яка в радгоспі імені Кірова Ізмайльського району втричі перевищує норми на збиранні томатів.

Студентки мехмату Л. Чепіс і В. Станова, які на плантації овочево-дослідної станції в с. Йосипівка Овідіопольського району щоденно виконують норми на 200 процентів.

Студенти II, III і IV курсів фізичного факультету О. Ісаєва, Р. Круцких, Г. Черемнов, О. Княгиницька, Т. Харченко, Г. Дубенко, О. Дудник, О. Уланова, О. Слюсар, які систематично перевищують норми на збиранні овочів в радгоспі імені Кірова Ізмайльського району (керівники тт. Кальян, Суслов, Мялковський, Виктор).

В РАДГОСПІ «ОЗЕРНИЙ»

Студенти II—IV курсів юридичного та філологічного факультетів працюють в радгоспі «Озерний» Ізмайльського району. Тут зустріли нас як давніх знайомих — минулої осені студентський загін університету допомагав радгоспу у збиранні врожаю.

За тиждень в радгоспі студенти втягнулися в роботу, полюбили її, тому і добились певних успіхів, незважаючи на всі труднощі збирання врожаю. І результати, і плани на майбутнє стали темою обговорення в відкритих комсомольських зборах студентського загону юридичного факультету.

У виступі командира загону О. К. Вишнякова було відзначено, що наше перебування і робота в «Озерному» — це вагомий вклад кожного студента у вирішення Продовольчої програми партії. Ми гаряче підтримали звернення-заклик студентів хіміаку працювати по-ударному.

Старанно працюють на збиранні винограду наші дівчата, зокрема С. Машталар, І. Мокіна, Т. Журавльова, котрі являються зразком для інших, виробляючи по півтори і більше норми на день.

Дружно, інтенсивно збирають наші студенти картоплю і помідори. Так, до

дня проведення зборів, було зібрано 13 т 70 кг картоплі, що становить повну норму, хоча й були досить несприятливі погодні умови. Тут серед кращих хочеться відзначити таких студентів, як: В. Білих, О. Гончаров, Ю. Щур, В. Пироговський, Ю. Бора та ін.

Звичайно, ще не всі трудові резерви використали ми повністю. Про це з усією відвертістю і говорять виступаючі. Комсомольські збори виносять рішення, в якому всі студенти зобов'язуються виконувати обов'язково денну норму, строго дотримуватись трудової дисципліни, активно включатися в громадсько-політичне життя загону, вести лекційну пропаганду суспільно-політичних і правових знань серед місцевого населення.

Збори відчутно вплинули на трудове піднесення молоді: майже кожна дівчина виконує денну норму на збиранні винограду, а хлопці, показавши приклад комуністичного відношення до праці, відразу перевищували денне завдання, зібравши близько 15 тонн картоплі.

П. БОГУЦЬКИЙ,
комісар загону,
студент IV курсу
юрфаку.

КОМСОМОЛ: ЗВІТИ І ВИБОРИ

Почались звіти і вибори — важлива кампанія в житті комсомолів країни. В своїх рядах комсомольська організація Одеського університету нараховує 6,3 тис. членів ВЛКСМ, об'єднаних в 357 первинних організацій.

З хорошими результатами в навчанні і праці зустрічає університет 65-річчя ВЛКСМ. Особливу значимість звітно-виборчої кампанії набуває у зв'язку з підсумками роботи червеневого (1983 р.) Пленуму ЦК КПРС, виступом на ньому Генерального секретаря ЦК КПРС товариша Ю. В. Андропова. Пленум звернув увагу ВЛКСМ на недоліки в роботі з спільною молоддю і вказав шляхи її поліпшення.

Групкомсоргам, секретарям КСМ бюро курсів, факультетів та організацій співробітників необхідно влаштувати підготовку і проведення звітно-виборчих зборів з врахуванням вимог Пленуму ЦК КПРС, проявити максимум організованості, діяльності, відповідальності і добитися проведення зборів на високому рівні.

Саме таким підходом до справи характеризується діяльність комсомольських вождів Л. Микитась (IV курс, істфаку), І. Шпикірного (IV курс ГГФ), В. Ловейка, Л. Тамачинської (мехмату).

Разом з тим секретарям КСМ організацій біологічного факультету (В. Тищенко), факультету РГФ (Є. Цисельська), філологічного факультету (О. Іспанюк) варто звернути увагу на прорахунки, пов'язані з невмілим підбором комсомольських кадрів та активу. За безвідповідальне відношення до своїх обов'язків членам комсомольського бюро філологічного факультету С. Ризі, факультету РГФ Є. Блехер, біологічного факультету С. Абрамовій були винесені суворі комсомольські догани.

В ході звітів і виборів варто звернути першорядну

увагу на підбір кадрів комсомольського активу за діловими, моральними, політичними та організаторськими якостями; на участь в роботі комсомольських органів молодих комуністів. Особливо варто звернути увагу на вирішення цієї проблеми комітету комсомолу юридичного факультету (С. Литвинов).

В ході звітно-виборчих зборів необхідно детально і всебічно проаналізувати ефективність проведення змагання в групах за право називатися кращою в університеті, індивідуальну роботу комсомольського бюро з членами ВЛКСМ, участь кожного студента в Ленінському залку «Рішення XXVI з'їзду КПРС — в життя!» і

виконанню ними індивідуальних комплексних планів; звернути увагу на трудове виховання, стан політичного інформування в організації, внутрішню роботу, організацію побуту, вільного часу молоді.

Комсомольським бюро варто запросити на комсомольські збори кураторів, представників деканату, партійних і профспілкових організацій, ветеранів; оформити наочну агітацію.

Завершити кампанія проведення XXX звітно-виборчої комсомольської конференції університету.

Г. АНТИПЕНКО,
заст. секретаря
комітету комсомолу
ОДУ з оргпідп.

НДРС І ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ

Науково-дослідна робота студентів в вузі в певному розумінні стає вищою формою навчання. Ця, загалом ясна, істина витікає із того, що молодий спеціаліст не може вважатись повноцінним, якщо він, володіючи регламентованою програмою сумою знань, не здатний в процесі власного дослідження їх постійно поповнювати. Така думка справедлива як для наукового працівника, так і для вчителя школи, спеціаліста, котрий працює на виробництві, і т. д. Проте, повноцінна наукова робота в наш час неможлива без фундаментальних знань і навичок в цій дуже складній формі роботи. Тому, в вузі студент зобов'язаний навчитись елементарним навикам ведення досліджень з обраної спеціальності. Якщо певну кількість знань студент може одержати від викладача репродуктивним методом, то в основі навчання ведення наукової роботи лежить перш за все проблемне навчання. Адже саме планування наукової роботи передбачає наявність проблемної ситуації.

Перш ніж запропонувати студенту тему самостійної роботи, викладач повинен описати стан даної проблеми, охарактеризувати наявні підходи до її вирішення, ознайомити студента з наявними поглядами на неї. Тільки після цього можна запропонувати студенту основну літературу з даної тематики. Для того, щоб студент по-справжньому займався науковою роботою, треба, щоб він глибоко усвідомив саму суть, смисл і значення даної проблеми, необхідно, щоб вона стала його особистою проблемою.

І тоді неминуче виникне зацікавленість в її об'єктивному вирішенні. Таке відношення молодого людини до наукової проблеми часто перетворює самого студента. Міняється відношення до навчання, до своїх обов'язків перед товаришами, колегами в науковому пошуку, до самого себе. Якщо хочете, міняється навіть оцінка певних цінностей в житті.

Мені не раз доводилось спостерігати, як студент, для якого найважливішим в житті було досягнення якихось хвилинок, житейських успіхів, після пізнання всієї неповторної чарівності наукового дослідження, нехай навіть простого, зовсім по-іншому починав відноситися до життя і свого місця в ньому.

Проте, виховати у студента таку зацікавленість — дуже не проста справа. Для цього потрібно перш за все, щоб студент бачив захопленість, в певному розумінні самопожертвування свого вчителя при дослідженні того чи іншого наукового питання. Якщо студенту доручити яку-небудь тему, визначити напрямки, порекомендувати літературу і далі залишити його на самого себе, то потім малоімовірно, що така методика може створити у студента смак до науки. Студент повинен хоча б перший час бачити біля себе в буквальному розумінні цього слова свого вчителя, переймати у нього не тільки чисто технічні прийоми виконання тієї чи іншої методики, але і сприймати його як вченого, як особистість. Викладач повинен постійно обговорювати зі студентом одержані ним дані, вказувати йому

не тільки на чисто технічні прорахунки, але і на можливість різноманітної їх інтерпретації. Тобто постійно створювати проблемні ситуації і давати можливість студенту шукати шляхи їх вирішення.

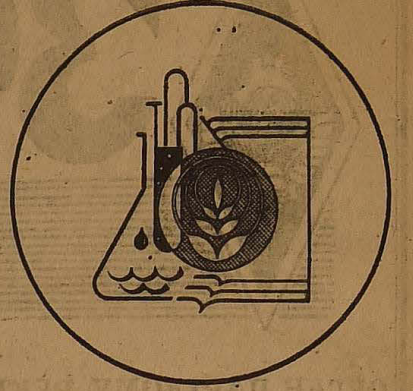
Проблемність навчання, ведення наукових досліджень передбачає наявність постійного контакту студента не тільки з викладачем, але і з іншими студентами. Ось чому в ряді випадків доцільна організація студентських науково-дослідних груп, котрі одержують спільну тему. Внутрі кожної групи студенти вирішують окремі питання, що входять в дану тему, таким чином, контакт між окремими членами групи стає необхідною умовою виконання спільної роботи. Така форма ведення наукової роботи студентами не тільки виховує у студентів почуття колективізму, виховує культуру наукового мислення, але і підвищує рівень виконуваної роботи. Так, наприклад, за результатами республіканського конкурсу наукових студентських робіт минулого року на біологічному факультеті із 6 нагороджених робіт 4 виконані в складі науково-дослідних груп.

Глибоке розуміння студентом проблеми, що стоїть перед ним, виховує у студента вміння відстоювати, причому аргументовано, свою точку зору.

Проблемний підхід в навчанні студентів науковій діяльності формує у них активну життєву позицію.

С. ПЕТРОВ,
науковий керівник НСТ
біологічного факультету,
кандидат
біологічних наук, доцент.

УСПІХИ КОНКУРСУ НАУКОВИХ РОБІТ

Для нашого університету вже стало традицією щороку одержувати премії на республіканських конкурсах наукових студентських робіт. Із року в рік кількість їх неухильно і досить різко зростає. А почалося з... серйозної критики Міністерством вищої та середньої спеціальної освіти: в 1979 році наші студентські роботи одержали всього 6 премій. Це було надзвичайно мало, бо не відповідало практичним можливостям молодих науковців такого великого, шановного в країні вузу. Критика була цілком справедливою, в ній вказувалось, що там, де погано стоїть справа з науковою діяльністю студентів, і вся наука теж не може рухатись вперед на високому рівні. Немає малої чи великої науки, є наука взагалі, наука даного вузу, колективу, котра може бути результативною тільки тоді, коли в ній активну участь бере молодь.

Тому й було вирішено наблизити студентів до, так би мовити, науково-дослідницької кухні, лабораторії, щоб вони працювали поряд з старшими дослідниками на високому організаційному рівні, як і належить в університеті. Вирішили також поліпшити формальний бік справи, що стосується вимог попередньої експертизи наукових студентських робіт, визначених для конкурсу. Результати не примусили довго чекати, ось їх кількісні показники: за 1980 рік одержано вже 20 премій, за 1981 — 32, 1982 — 42, 1983 — 48 премій (причому на 50 авторів). Досягнення досить значне.

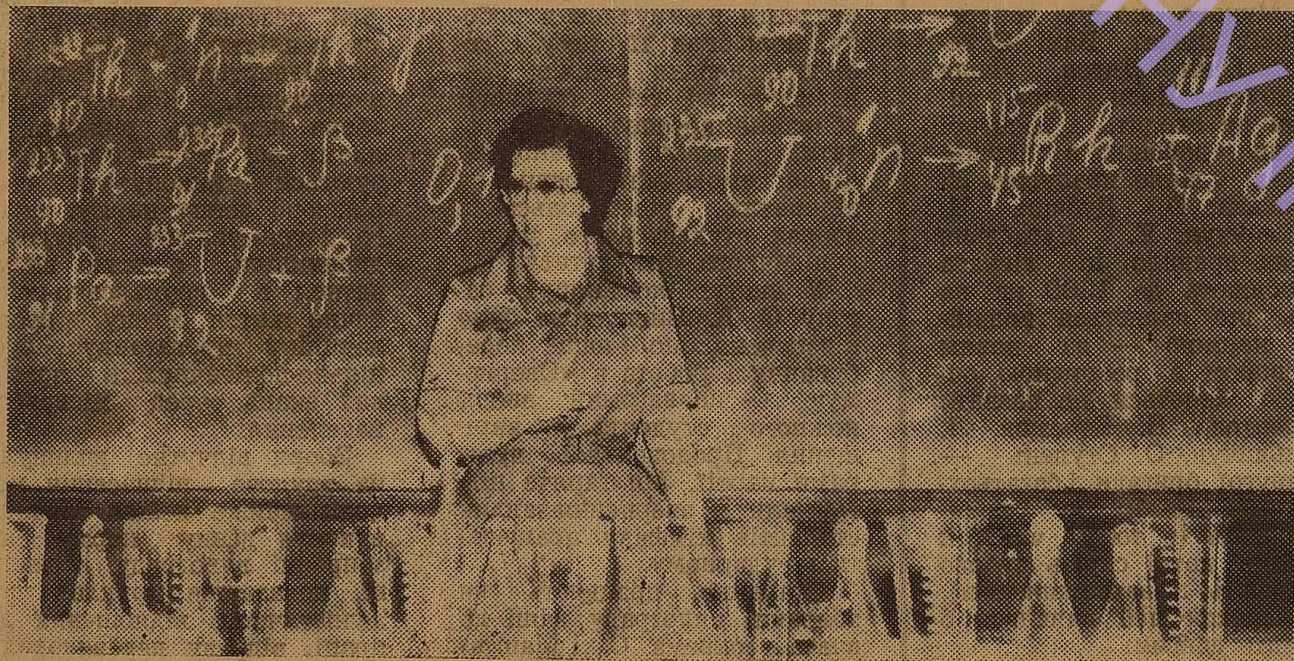
В цьому році на конкурс подано було 327 студентських наукових робіт, що кількісно перевищує показники всіх інших університетів країни, як, між іншим, і за кількістю нагород, окрім Київського університету (в цьому році КДУ одержав 73 премії). За якістю Одеський університет також іде попереду всіх інших вузів: із ста студентських дипломів одержуємо один найвищого рівня, в чому відстали навіть Київський та Львівський університети — традиційно найсильніші щодо наукових розробок.

Варто відзначити також, що медаль і премію АН УРСР одержав студент історичного факультету В. Северенюк (науковий керівник професор З. В. Першина). Дипломи I ступеня одержали: істфак — знову В. Северенюк, хімфак — А. Поліщук, мехмат — Є. Сазонова. Кількість робіт, що одержали перші місця внутрі нашого вузу: фізфак і мехмат — 7, біофак і філфак — 6, хімфак і геофак — 5.

Останнім часом в ОДУ проходять корінні зміни і змісту НДРС. Із засобу розвитку творчих здібностей найбільш встигаючих та обдарованих студентів науково-дослідна робота молоді перетворилась у надзвичайно важливий засіб підвищення всіх спеціалістів з вищою освітою. Студент, як науковці, беруть активну участь в гостпемах і госпбюджеттах. Є прекрасна база, котра неухильно сприяє підвищенню рівня цієї роботи.

Але є в ній і певні недоліки. 327 робіт, з яких одержує нагороду кожна шоста, — це ще не зовсім втішний для нас результат. Хоча і не такий низький: на 1000 студентів ОДУ наш університет має 9,2 процента нагород, КДУ — 7,2, Донецький університет — 8,4 процента і т. д. Тобто йдемо попереду їх. Але ж до подоліку треба віднести і такий факт: студентські наукові роботи ОДУ загалом отримують чимало нагород — перші, другі, треті премії, премії заохочувальні, та яскраво виражених перших і других все ще замало, їх повинно бути і може бути набагато більше.

Р. ДЕЙНЕКА,
науковий співробітник
НДРСу.

І. М. ДУЗЬ,
професор, доктор філологічних наук.

Епіграфом до нашої вступної лекції, яка за жанром є публіцистичною, я взяв слова із промови Генерального секретаря ЦК КПРС, Голови Президії Верховної Ради СРСР товарища Юрія Володимировича Андропова. Він сказав:

«Мені хотілося б підкреслити одне: партія добивається того, щоб людина виховувалась у нас не просто як носій певної суми знань, але насамперед — як громадянин соціалістичного суспільства, активний будівник комунізму, з притаманними йому ідейними настановами, мораллю та інтересами, високою культурою праці і поведінки».

Ось які завдання стоять сьогодні перед радянською школою, перед вчителями всіх без винятку профелів — мовника і математика, біолога і фізика, історика і хіміка, вчителя праці, креслення, співів, фізичного виховання. Всіх без винятку.

Цій магістральній пробле-

мі нашої народної освіти червневий Пленум ЦК КПРС приділив надзвичайно велику увагу. Товариш Ю. В. Андропов говорив про необхідність поєднання навчання з продуктивною працею. Генеральний секретар нашої партії підкреслив, що це «може бути праця фізична чи розумова, але обов'язково справжня праця — продуктивна, корисна суспільству». Особливий наголос зроблено на естетичному вихованні учнівської молоді. Товариш Ю. В. Андропов наголошує: «де, як не в школі, може людина засвоїти начало естетичного виховання, на все життя набути почуття прекрасного, уміння розуміти і цінити твори мистецтва, прилучатися до художньої творчості?».

Ці високі слова стосуються безпосередньо вчителя мови та літератури, який займає особливе місце в системі народної освіти. В його розпорядженні слово, мова, засіб спілкування, а, зна-

чить, самого життя у всіх його вимірах. Слово, яке запалює людські серця, піднімає до бою, надихає на ратні та трудові подвиги. Згадаймо пушкінські слова «Глаголом жечь сердца людей», згадаймо шевченківське «Я на сторожі біля них, отих рабів німих, поставлю слово», згадаймо могутнє Лесине «Слово, чому ти не твердая криця». А як не згадати чистосердних висловів про російську мову Белінського і Герцена, Тургенева і Льва Толстого, Чехова та Горького. В пам'яті нашої бринять і ніколи не забудуться вислови і поезії про російську та рідні мови Павла Тичини і Максима Рильського, Едуардаса Межелайтиса і Касима Кулева, Расула Гамзатова і Григора Абашідзе, Максима Танка і Чингіза Айтматова, Павла Боцу і багатьох інших.

Вчитель мови і літератури! В його розпорядженні гостра, могутня, нержавіюча

Лекції з неорганічної хімії на біологічному факультеті читає доцент **Т. Ф. ГУДИМОВИЧ.**

Фото **К. АХНАЗАРЯНА.**

ВЧИТЕЛЬ-ІМ'Я

зброя — художня література, світ естетики та емоцій, найтонший і найсильніший засіб пізнання людського життя і впливу на умі і душі людей, взагалі, і молоді зокрема. Згадаймо, як Карл Маркс високо оцінював твори Генріха Гейне, як Фрідріх Енгельс наголошував, що художні полотна Бальзака йому дали більше для розуміння політекономії капіталізму, ніж десятки наукових трактатів з цих проблем. А хіба ми не пам'ятаємо слів Володимира Ілліча Леніна про те, що роман М. Г. Чернишевського «Що робити?» переорав всю його душу, а високе і реалістичне визнання Л. М. Толстого як дзеркала першої російської народної революції, а роману Максима Горького «Мати» як могутнього стимулу свідомого прилучення робітничого класу до революційної боротьби. А хто із людей мого по-

коління не відчув на собі титанічного впливу вольодобивого «Кобзаря» Шевченка і мужніх рядків Франкового «Вічного революціонера», хто не впливався соціалізмом Котлябинського і революційним подвигом Лесі Українки. А з ними формановського «Чапаєва» та «Залізного потоку» Серафимовича, фадеевського «Розгром» і могутньої поезії Володимира Маяковського, шолоховського «Тихого Дону» і «Як гартувалася сталь» Миколи Островського. А хіба не полонили нас ніжність арф Павла Тичини і напруга мислі його поезії «На майдані», жба не тривожило наше серця інтимна лірика Володимира Сосюри і його балада про безсмертя «Комсомолец». Близькими і дорогими став нам Шота Руставелі та «Давид Сасунський» Ці і десятки інших творів гартували наші сили, наш характер, наші серця.

ВЕТЕРАН—МОЛОДІ

Самсон Михайлович Ковбасюк нещодавно подарував історичному факультету свою бібліотеку рідкісних історичних видань, котрі знову прилучили і ще прилучатимуть своїх молодих читачів, допоможуть студентам-історикам в їх професійному становленні.

В минулому доцент, один із керівників факультету та університету, бувший партійний працівник, комуніст С. М. Ковбасюк і сьогодні, не дивлячись на 80-річний вік, продовжує брати активну участь в житті партійної організації факультету, передає молодим комуністам-викладачам і студентам свій досвід ідеологічної і організаційно-партійної роботи серед молоді й трудівників. Його нерідко можна побачити на чолі чи в складі робочої президії партійних зборів, серед студентів в гуртожитку, або на науковій конференції.

Ветеран, невтомний вихователь і наставник молоді. Це про таких, як він, ветеранів, сказав на зустрічі в ЦК КПРС Ю. В. Андропов: «В партії і народі ветерани завжди користувались глибокою повагою. Це люди невичерпної енергії, високих моральних якостей, люди вірного служіння Батьківщині, партії».

Веручи активну участь в громадському житті, повсякденно виховуючи молодь в патріотичному дусі, С. М. Ковбасюк проводить в життя рішення червневого (1983 р.) Пленуму ЦК КПРС.

Характерні сторінки його біографії. З раннього дитинства С. М. Ковбасюку була притаманна, нездоланна жадоба пізнання, навчання. Він вчився з великою пристрасністю — і самостійно, і в учбових закладах. В 1913 році він успішно закінчив сільську земську школу. З 1915 по 1917 рік навчався в Балтському вищонавчальному училищі. Але через важкі матеріальні умови сім'ї перервав навчання.

Перші соціалістичні перетворення, які стосувались і освіти, надали допитливому селянському юнакові широку можливість здійснити свою мрію навчатися. В 1919—1920 рр. він поступає в Савранську змішану гімназію, де закінчив 6 класів. В 1920 р. С. М. Ковбасюк поступає в Ісаєвське (Одеської губернії) підготовче відділення Одеського інституту народної освіти Народного комісаріату освіти УРСР. В 1921—1925 рр.

навчався на факультеті соціального виховання і по закінченню повного курсу навчання одержав спеціальність «викладач історії». Враховуючи особливу старанність, працьовитість і відмінне навчання, керівництво інституту з дозволу Наркомпросу залишило члена ВЛКСМ С. М. Ковбасюка при інституті.

С. М. Ковбасюк постійно поєднував свою службу, а потім навчання в аспірантурі з викладацькою діяльністю. З 1926 по 1934 рр. він читав курс історії УРСР та СРСР в кооперативній профшколі, на рабфаці інституту народної освіти, перейменованого потім в Інститут професійної освіти, а в 1933 р. — знову в університет. Закінчивши аспірантуру, з 1930 по 1938 р. він читав курс історії України у вищоназваних вищих учбових закладах, займаючи посаду доцента кафедри історії України.

В червні 1944 р. починається його фактично безперервна, майже тридцятирічна педагогічна і адміністративна діяльність в університеті.

26 червня 1945 року С. М. Ковбасюк в університеті захистив дисертаційну роботу на тему: «Військові поселення кавалерії (зникнення і розширення військових поселень на Україні)», і йому була присуджена вчена ступінь кандидата історичних наук. В 1944—1945 рр. він завідував кафедрою історії УРСР і був заступником декана історичного факультету університету.

З вересня 1945 р. по серпень 1951 р. С. М. Ковбасюк працює в апараті Одеського обласного комітету Компартії України: спочатку керує сектором науки і вузів, а з 1948 р. стає заступником завідувача відділом пропаганди і агітації. Викладацької діяльності в університеті при цьому не припиняв, деякий час продовжував очолювати кафедру історії УРСР.

В 1951—1962 рр. Самсон Михайлович працює проректором держуніверситету і одночасно очолює кафедру історії СРСР, а з 1957 р. — кафедру історії УРСР. В цей період найбільш яскраво проявились такі якості його характеру як працьовитість, велика працездатність, діловитість, людяність, вимогливість до себе і підлеглих. Велику роботу по керівництву учбовим процесом в університеті він уміло поєднує з педагогічною та

науково-дослідною роботою. Постійно займається питаннями перебудови учбово-виховної, методичної і науково-дослідної роботи університету у відповідності з рішеннями про наближення навчання до життя і виробництва.

З березня 1962 по березень 1966 р. С. М. Ковбасюк очолює історичний факультет ОДУ і кафедру історії УРСР (до 1967 р.). З 1 серпня 1973 р. Самсон Михайлович пішов на заслужений відпочинок.

Паралельно з педагогічною, партійною, адміністративною і громадською роботою С. М. Ковбасюк серйозно і постійно займався науковими дослідженнями історії воз'єднання України з Росією, виникнення і поширення військових поселень кавалерії на Україні, Бугського козацтва, а також історії Одеської Червоної гвардії. Особливо плідними в дослідженні і творчості його виявились післявоєнні роки. Він співробітничав з редакцією Української Радянської Енциклопедії, написав ряд нарисів і статей для книги «Визначні місця України» (К., 1958). Його статті, рецензії на нові видання з історії України не раз з'являлись на сторінках наукових журналів республіки. Він був членом творчих колективів вчених по написанню нарисів історії Одеської обласної партійної організації. В республіканській та обласній пресі опублікував десятки статей, присвячених найактуальнішим проблемам історії України.

С. М. Ковбасюк постійно брав активну участь в громадсько-політичному житті вузівського колективу, міста Одеси і області.

За добросовісну і творчу працю Самсон Михайлович нагороджувався великою кількістю почесних грамот, заохочень і подяк, значком «Відмінник народної освіти». Президія Верховної Ради СРСР в 1945 р. нагородила його медаллю «За доблесний труд» в період Великої Вітчизняної війни, а в 1961 р. орденом Трудового Червоного Прапора.

Все його велике життя, науковий подвиг, активний труд громадського діяча — комуніста, високий моральний рівень — чудовий приклад для нашої молоді.

І. КАЛМАКАН,
доцент кафедри історії СРСР, голова профкому ОДУ.

Добре працюють цієї осені на полях Овідіопольського району студенти IV курсу історичного факультету на збиранні винограду. В авангарді соціалістичного

змагання Наталія ПОДКОВЕНКО та парторг курсу Ірина КОВШАР. Кожного дня дівчата перевиконують норми на 50—60 процентів. Фото І. МОСКАЛЕНКА.

НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ ДОСЯГНЕННЯ ОДУ

ВИСТАВКИ 1983 РОКУ

Щороку університет бере активну участь в різних тематичних виставках. В 1983 році було подано і представлено 56 пропозицій для участі в міжнародних, всесоюзних і республіканських стаціонарних і пересувних виставках.

На сьогодні прийняті до показу і демонструються на виставках численні розробки вчених нашого університету. В павільйоні «Народна освіта» ВДНГ СРСР в експозиції «Підручники та навчальні посібники» представлені: «Посібник англійської мови для учнів середніх спеціальних учбових закладів (автори А. А. Барбарига та Н. М. Синельникова), «Фотоелектричні процеси в напівпровідниках» (автори В. В. Сердюк, Г. Г. Чемересюк, М. Тьорк), в павільйоні «Фізика» АН СРСР на виставці «Фізика»: від теорії до практики» — експонат кафедри експериментальної фізики «Тонкоплівочний фотоелектричний перетворювач сонячної енергії», нагороджений бронзовою медаллю ВДНГ СРСР; в павільйоні «Машинобудування» обчислювальний центр демонструє «Устрій відрахування графічної інформації».

Для участі в тематичній виставці «Університети — провідні учбово-методичні наукові центри країни» кот-

ра відкриється в листопаді в павільйоні «Народна освіта», від нашого вузу прийнято 5 експонатів.

16 експонатів, в тому числі — 71 хімічного факультету, 4 фізичного, 4 НДІ фізики та біологічного факультету, демонструвались на виставці «Вклад вчених вузів в прискорення науково-технічного прогресу в різних галузях народного господарства», що проводився Мінвузом УРСР разом з ВДНГ УРСР. Розробки одеських вчених викликали великий інтерес, і зараз поступило понад 20 запитів від різних Міністерств і відомств з проханнями дати детальнішу інформацію про них для практичного втілення на своїх виробничих ділянках.

Дипломами II і III ступеню ВДНГ УРСР нагороджені експонати, що демонструвались на виставці «Виконання Продовольчої програми», котра проходила в павільйоні «Сільськогосподарська наука» ВДНГ УРСР. До кінця року в різних павільйоні Виставки народних досягнень народного господарства республіки буде подано ще 6 експонатів, затверджених для демонстрації.

А. ПЕЧНИКОВА,
ст. інженер НДЧ.

ГОРДЕ І ВИСОКЕ

Чи не те ж саме спостерігаємо ми сьогодні. Духовні наставниками, чуйними порадиниками, мудрими поведірками в бурхливому морі життя стали краєці твори нашої літератури. Тільки в останні роки на книжкових полицях наших читачів з'явилися політичні романи Олександра Чаковського, твори, що воскресляють героїку Вітчизняної війни: Ю. Бондарева, В. Бикова, М. Стельмаха. Епічні полотна про нашого сучасника Г. Маркова, М. Алексева, О. Гончара, П. Загребельного, Ч. Айтматова, Н. Думбадзе, І. Шам'якіна, публіцистичні виступи Г. Боровика, В. Коротича, Ю. Шесталова, поезії Р. Рождественського, Є. Ісаєва, Б. Олійника, Е. Межелайтиса, М. Танка, Г. Абаїдзе та багатьох інших.

Радянська література — то ідея зброя нашої партії, могутнє знаряддя комуністичного виховання наро-

ду. Генеральний секретар ЦК КПРС Голова Президії Верховної Ради СРСР товариш Ю. В. Андропов у своєму виступі на червневому (1983 р.) Пленумі ЦК КПРС сказав надзвичайно вагомо і точно:

«Усі ми бачимо, як у міру зростання культурного рівня народу посилюється вплив мистецтва на умови людей. Тим самим зростають і можливості його активного втручання в суспільне життя. А отже, величезною мірою збільшується відповідальність діячів мистецтва. За те, щоб могутня зброя, яка є в руках, служила справі народу, справі комунізму».

Вчитель — це «довірена особа суспільства у вихованні наших дітей, надійна опора партії в агітації і пропаганді, в усій ідеологічній діяльності. Джерела багатьох громадянських якостей, тих знань, які довгі роки служать людині, нероздільно

з'язані з роботою шкільних учителів, а їх у нас, товариші, близько трьох мільйонів. Нам треба всемірно підносити, оберігати престиж вчителя, постійно дбати про поліпшення умов його праці й побуту, ідейну і професійну підготовку».

Зверніть увагу на слова: вчитель «довірена особа суспільства», «надійна опора партії». Це оцінки. І які думи про престиж вчителя, про його авторитет, підготовку та рівень знань!

Всі виступи на Пленумі знайшли своє відбиття в його рішеннях. Послухаймо, як звучать рядки про школу і вчителя в цьому партійному документі.

«Послідовно проводити лєнінські принципи єдиної, трудової, політехнічної школи, виховувати у школярів звичку і любов до суспільно корисної праці, розширювати їх ідейний кругозір, формувати насамперед у кож-

СКОРОЧЕНА СТЕНОГРАМА ВСТУПНОЇ ЛЕКЦІЇ ДО КУРСУ «ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ», ПРОЧИТАНОЇ НА ПЕРШОМУ КУРСІ УКРАЇНСЬКОГО ВІДДІЛЕННЯ ФІЛОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ.

ного з них високі якості громадянина соціалістичного суспільства, активного будівника комунізму. Повніше використовувати можливості школи в естетичному і фізичному вихованні. Підносити престиж і авторитет учителя, більше дбати про його кваліфікацію, умови роботи і побуту».

Оце і є багаторічна програма нашої з вами діяльності.

Мені випало бувати в Сполучених Штатах Америки та Канади. Я, звичайно, цікавився системою вищої та середньої освіти, становищем вчителів, роботою їх профспілок. Американці люблять похизуватися: у вас безкоштовне навчання в середніх школах і в нас. Але вдумайтесь в цю «американську безкоштовність».

Справа в тому, що в США кожен громадянин зобов'язаний платити так звані «шкільні податки». Він досяєть висшої і помітним тягарем лягає на плечі трудящих. В них немає мови про безкоштовне забезпечення дітей підручниками, про безкоштовні сніданки. Немає і не може бути мови про обов'язкову середню освіту. 12 мільйонів безробітних не мають змоги навчати своїх дітей, а посилюють їх жебракувати, дівчаток відправляють на панелі. Це страхіття капіталістичного способу життя.

Група американських вчених протягом восьми років вивчали систему шкільної освіти в США і прийшли до висновку, що вона «знаходиться на грані повного розвалу», що найближчим часом «багато шкіл будуть закриті».

(Закінчення на 4-й стор.).

НА РАДІ ПРОФІЛАКТИКИ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Відбулось чергове засідання ради профілактики правопорушень при Одеському університеті, на якому виступив голова ради професор Л. О. Ануфрієв. Він говорив про необхідність посилення профілактичної роботи в ОДУ і підкреслив, зокрема, що, не дивлячись на роботу ради профілактики та її підрозділів, на факультетах число правопорушень зменшується слабо. Нові заходи зводяться до необхідності активізувати дії адміністрації і партбюро факультетів.

На факультетах, на жаль, ще нерідко поблажливо відносяться до пиятики студентів в гуртожитках, до дріб-

них крадіжок і т. д. І хоча важких правопорушень за останні два роки не виявлено, проте основний принцип незворотності покарання за здійснене порушення не завжди досягає своєї цілі.

У виступах членів ради профілактики ця лінія була повністю підтримана. Це знайшло відображення в новому плані роботи, прийнятому на 1983—1984 учбовий рік, як і рекомендації факультетам про необхідність суворого впливу на студентів.

А. БАЛОБАЄВ,
член ради
профілактики,
доцент.

ВЧИТЕЛЬ-ІМ'Я ГОРДЕ І ВИСОКЕ

(Закінчення.)

Початок на 2—3-й стор.
ті». За офіційними даними зараз в Америці нараховується 23 мільйони осіб, які не вміють читати і писати на необхідному для цивілізованого світу рівні. Все це породжує розбій, грабунки, проституцію, наркоманію.

Володимир Ілліч і його вірний друг та соратник Надія Константиївна Крупська говорили про трудову школу, про обов'язкове навчання наших дітей, про основне завдання школи — вчити комунізму. Всім пам'ятний виступ Володимира Ілліча на III з'їзді комсомолу (1920 р.). Його заклик оволодіти сумою всіх тих знань, яке виробило людство протягом віків, його могутній клич вчитися і ще раз вчитися. То був заклик вчитися комунізму. Ленін писав, що при соціалізмі вчитель має бути піднесеним на таку висоту, на якій він не стояв, не стоїть і не може стояти в буржуазному суспільстві. Ленін високо цінував подвиг вчителів, бачив у них надійних помічників партії.

Вчитель в нашій країні користується найвищою шанною та довірою. Його праця високо винагороджується. 210 вчителів Герої Соціалістичної Праці. В 65 школі м. Одеси працює наш з вами колега, вчителька української мови та літератури Герої Соціалістичної Пра-

ці Войтенко Ніна Юхимівна. 315 тисяч вчителів в СРСР нагороджені орденами і медалями.

Та найбільша винагорода вчителю — це народна пам'ять. Подумаймо тільки — за 30 років роботи вчителя в школі через його руки, серце, душу проходить щонайменше десять тисяч дітей. Вчитель в їх пам'яті. А коли до цього додати ще двадцять тисяч батьків та ще тисяч двадцять бабусь, дідусів, братів та сестер. Он який леґіон шанувальників кожного вчителя. І це не на день, а на все життя. Прочитаймо спогади А. П. Чехова. З якою теплою пише письменник про свого вчителя Е. Дзержинського — батька Фелікса Едмундовича. Перегорнімо щоденники П. Г. Тичини, з якою любов'ю пише він про свою вчительку, пізніше професора ботаніки нашого університету Антоніну Іванівну Дьоміну.

Я ніколи не забуду свою вчительку Марію Михайлівну Кошевську, партизанку в роки Великої Вітчизняної війни, Гліба Миколайовича Залеського, одного з заслужених вчителів на Україні, Григорія Прокоповича Донця, сьогодні поета, та інших.

Я гордий з того, що свій трудовий шлях я починав як вчитель української мови та літератури. Я пишаюся тим,

що мої ровесники і однокурсники, закінчивши наш філологічний факультет, пройшовши через вир боїв з німецьким фашизмом, присвятили своє життя школі. Хочу назвати хоч декілька імен — Ганна Несторенко, Федір Мушинський, Арон Резнік, Ліля Глянц, Сергій Філіпенко, Інна Золотовицька, Анатолій Губар, Віталій Кабацюра, Ганна Дембіцька, Віра Малинко, Олександр Горб, Іон Роумен та ряд інших.

Я щасливий тим, що за тридцять років моєї роботи на філологічному факультеті виростив, виховав разом із своїми колегами сотні вчителів, які працюють не тільки в школах нашої республіки, а в містах і селах нашого безмежного Радянського Союзу. Я міг би годинами згадувати кожного з них, розповідати про кожного. Але скільки то треба було б часу.

Я вірю, що Ви, наші першокурсники, свідомо обравши шлях вчителя, продовжите славі традиції своїх попередників, піднімете їх на нові висоти. Вам жити і працювати в ХХІ столітті, вам виховувати людей комуністичного майбуття. Яке це почесне і яке відповідальне завдання. Будьте свідомі цього завдання. Будьте достойні високого і гордого ім'я — вчитель.

ГУМОР

СТУДЕНТ ОЧИМА...

**НЕ БЕРИ
З СОБОЮ**

Якось жінка каже чоловікові:

— Чи не заніс би ти листа на пошту?

— Ти що? Дощ ллє як із відра. В таку погоду добрий хазяїн собаку на вулицю не випустить.

— Я ж не прошу тебе брати з собою собаку.

НА ХВИЛИНКУ

Варить жінка обід і каже чоловікові:

— Павле, я на хвилиночку забіжу до сусідки, а ти кожні півгодини помішуй страву.

НЕ МОЖЕ

На торзі молодий чоловік підходить до жінки, яка продає яйця, й питає:

— Почім у вас копа яєць? Бачу, маєте три копії, мені якраз стільки й потрібно.

— Не можу всіх продати, голубчику. Над чим я потім сидітиму?...

**ОБОЄ
БАЛАКУЧИ**

— Як ви, куме, живете зі своєю жінкою?

— По-різному! Перед шлюбом я говорив, а вона слухала, по шлюбі вона говорила — я слухав. А тепер обоє говоримо, а сусіди слухають.

МУЗЕЙ ОСТАПА ВИШНІ

Селом гумору називають мальовничу Грунь на Сумщині. Тут народився видатний радянський письменник-гуморист Остап Вишня (Павло Губенко).

Вечорами в Будинку культури його імені часто звучить дотепне слово, веселий жарт, розквітають вишневі усмішки. Люблять гумор земляки Вишні.

Нещодавно в селі відкрито музей родоначальника української радянської сатири. Багато зусиль доклали креснавіці під керівництвом директора середньої школи Д. Рябченка, аби зібрати і розмістити в шести кімнатах спеціально обладнаного колекційного майстерня приміщення близько півтисячі експонатів.

Експозицію відкриває барвисте мозаїчне панно-портрет Остапа Вишні. Його подарували селу кийські художники. Вони зобразили письменника в оточенні по-

зитивних героїв його творів.

З хвилюванням переступають відвідувачі поріг кабінету письменника. Цей кабінет «переїхав» у село з будинку на Червоноармійській вулиці в Києві, і все в ньому збережено так, як було за життя Остапа Вишні. На столі недописані сторінки творів, номери журналу «Перець», книги, окуляри. Особисті речі письменника подарували музеєві його дружина Варвара Маслоченко-Губенко та дочка Марія.

Численні фотографії і документи відтворюють зустрічі Остапа Вишні з багатьма видатними людьми, його участь у літературних святах, активну журналістську і громадську діяльність, зокрема в редакції «Перця». Їх доповнюють цікаві спогади друзів — письменників Платона Воронька, Олексі Ющенка, Миколи Білкуна.

Окремий розділ музею розповідає про ту велику роботу, яку проводив Вишня, дбаючи про виховання молодих письменників-гумористів.

М. ВОРОНЕНКО.

лику творчу спадщину. Найкрупніша в нашій країні колекція робіт художника знаходиться в збірці Одеського художнього музею.

Нинішня виставка присвячена 60-річчю з дня народження Ацманчука, життя і творчості якого нерозривно пов'язані з Одесою.

Випускник Одеського художнього училища, по закінченню інституту живопису, скульптури і архітектури ім. І. Ю. Рєпіна Академії художеств СРСР, він повертається до Одеси і тут починає свою педагогічну і творчу діяльність.

Ацманчук як художник багатогранний: чудовий графік, прекрасний живописець, цікавий монументаліст. Живописні роботи складають більшість творчої спадщини художника. І звертався майстер до різних жанрів — його захоплювали і пейзаж, і портрет, і тематична картина.

Ацманчук був надзвичайно вимогливим до себе, кожна робота — результат тривалого пошуку і величезної праці. Тому, безсумнівно, виставка його творів викличе живий інтерес у відвідувачів, бо проникнута відчуттям молодості, великої любові до нашого міста, до революційної романтики, до людей праці і стрімких злетів нашого часу.

О. САФОНОВА,
науковий співробітник
ОХМ.

Редактор **В. НІКОЛАЄВ.**

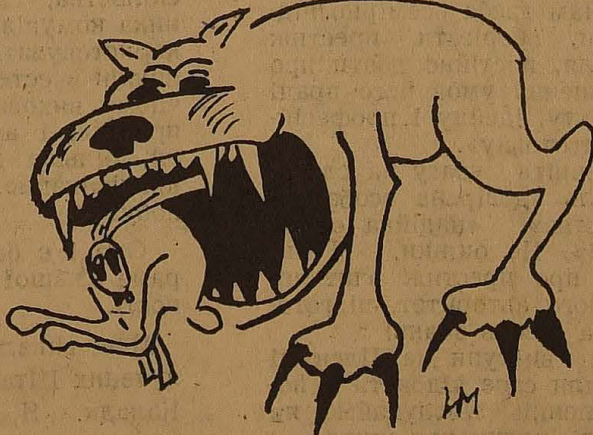

викладачів

громадських організацій

деканату

власними...

В світі прекрасного ДО 60-РІЧЧЯ О. П. АЦМАНЧУКА

В Одеському художньому музеї відкрита виставка робіт Олександра Павловича Ацманчука.

Це відомий український художник. Життя майстра обірвалося рано. Але воно було яскравим і плідним; він залишив після себе ве-

ПИШІТЬ НАМ:

270000, Одеса-центр, вул. П. Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. Радянської Армії, 24.

ДЗВОНІТЬ:

телефони: міський 23-84-13, внутрішній 841 (з міста 206-841).